

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 12/2018-25

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 12. apríla 2018 v senáte zloženom z predsedu Lajosa Mészárosa (sudca spravodajca), zo sudkyne Jany Laššákovej a sudcu Sergeja Kohuta prerokoval prijatú sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpenej advokátkou JUDr. Luciou Čillovou, advokátska kancelária, 29. augusta 474/23, Turčianske Teplice, vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Martin v konaní vedenom pod sp. zn. 16 P 42/2015 a takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo [REDAKOVANÉ] na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Martin v konaní vedenom pod sp. zn. 16 P 42/2015 porušené boli.

2. [REDAKOVANÉ] priznáva finančné zadostučinenie v sume 1 000 € (slovom tisíc eur), ktoré jej je Okresný súd Martin povinný vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

3. ■■■■■ ■■■■■ priznáva úhradu trov právneho zastúpenia v sume 312,34 € (slovom tristodvanásť eur a tridsaťštyri centov), ktorú je Okresný súd Martin povinný vyplatiť na účet advokátky JUDr. Lucie Čillovej, advokátska kancelária, 29. augusta 474/23, Turčianske Teplice, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Vo zvyšnej časti sťažnosti nevyhovuje.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. II. ÚS 12/2018-11 z 11. januára 2018 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie sťažnosť ■■■■■ (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Martin (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 16 P 42/2015 (ďalej aj „napadnuté konanie“).

2. Zo sťažnosti predovšetkým vyplynulo:

«... Sťažovateľka je matkou maloletej ■■■■■, ■■■■■ a maloletej ■■■■■, ■■■■■, ktoré pochádzajú z manželstva sťažovateľky a pána ■■■■■, ktorých manželstvo bolo rozvedené na základe rozsudku Okresného súdu Martin zo dňa 22.10.2013, č. k. 21P/110/2013.

Maloleté boli zverené do osobnej starostlivosti matky a otec bol zaviazaný platením výživného vo výške 95,- Eur mesačne na maloletú ■■■■■ a vo výške 85 € mesačne na maloletú ■■■■■, vždy vopred, do 20-teho dňa v mesiaci vopred k rukám matky.

Sťažovateľka sa návrhom na začatie konania zo dňa 15.10.2015 domáhala zvýšenia výživného na maloleté deti vzhľadom na podstatnú zmenu pomerov, ktorá nastala od posledného rozhodovania súdu o výživnom. Návrh bol doručený na OS Martin dňa 2.11.2015. Konanie je vedené na OS Martin pod. sp. zn. 16P/42/2015.

Súd vytýčil termín pojednávania na deň 23.02.2016. Termín pojednávania sa nekonal z dôvodu práceneschopnosti sudkyne a pojednávanie sa odročilo na neurčito.

V období od 23.02.2016 do dnešného dňa, súd neurobil v tomto smere žiadny úkon k odstráneniu právnej neistoty v ktorej sa sťažovateľka nachádza, a to všetko napriek tomu, že ide o vec starostlivosti o maloletých.

Sťažovateľka podala na OS Martin urgenciu na vytýčenie termínu pojednávania. Urgencia bola doručená OS Martin dňa 28.03.2017.

Sťažovateľka podala k rukám predsedníčky súdu Okresného súdu Martin sťažnosť účastníka konania - /doručená dňa 27.09.2017/ na zbytočné prietahy v súdnom konaní vedenom na OS Martin pod sp. zn. 16P/42/2015 v zmysle § 62 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch v znení neskorších predpisov.

V odpovedi predsedníčky OS Martin zo dňa 23.10.2017 je vymedzené: „Vaša sťažnosť je opodstatnená, ako však vyplýva z vyššie uvedeného prehľadu, Okresný súd Martin je vo veľmi kritickej personálnej situácii... Z uvedeného dôvodu Vám v tejto kritickej situácii na Okresnom súde neviem uviesť, kedy bude vo Vašej veci vytýčený termín pojednávania.“

Máme za to, že v danom konaní dochádza k prietahom v konaní. Zastávame názor, že pri účinnejšom a dôslednejšom postupe okresného súdu by sa konanie mohlo urýchliť a nemuselo by v ňom dochádzať k prietahom.

... V danej veci sťažovateľka poukazuje na nasledovné:

Judikatúra ústavného súdu sa ustálila v tom, že otázka, či v konkrétnom prípade bolo alebo nebolo porušené právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov garantované v čl. 48 ods. 2 ústavy, sa skúma vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti každého jednotlivého prípadu najmä podľa týchto troch základných kritérií: a/ zložitost' veci, b/ správanie účastníka a c/ postup súdu (napr. I. ÚS 41/02).

Ústavný súd pritom prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (napr. I. ÚS 19/00, I. ÚS 54/02, II. ÚS 32/02).

A/ Pokiaľ ide o kritérium zložitosti veci, zastávame právny názor, že dĺžka posudzovaného konania nie je závislá od právnej alebo skutkovej zložitosti veci.

b/ Pri hodnotení podľa ďalšieho kritéria, teda správania sťažovateľa v preskúmanom konaní, zastávame právny názor nie je tu žiadna významná okolnosť, ktorá by mala byť osobitne zohľadnená na ťarchu sťažovateľa pri posudzovaní otázky, či a z akých dôvodov došlo v napadnutom konaní k zbytočným prietahom.

c/ Zastávame právny názor, že okresný súd bol v danej veci nečinný. Uvedená nečinnosť okresného súdu nie je ničím ospravedlniteľná. Súd nevykonával vo veci úkony, ktoré mali smerovať k odstráneniu dlhodobej právnej neistoty, v ktorej sa sťažovateľ v predmetnej veci počas súdneho konania nachádza čo je základným účelom práva zaručeného v citovanom článku ústavy a dohovoru.

... Sťažovateľka požaduje priznať primerané finančné zadosťučinenie vo výške 5000 € (slovom päťtisíc eur), ktoré odôvodňuje:

Ústava v čl. 48 ods. 2 zaväzuje predovšetkým súdy ako garantov spravodlivosti, aby prijali príslušné opatrenia umožňujúce prerokovanie veci, a teda vykonanie spravodlivosti bez zbytočných prietahov. Základnou povinnosťou súdu a sudcu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty. Sťažovateľka má pocit obrovskej frustrácie, pomalým a neefektívnym konaním súdu v predmetnom konaní. Stratená viera v spravodlivosť je spôsobená postupom súdu. Demokratickom právnom štáte nemožno pripustiť takýto postup súdu, pretože tým dochádza k výraznému oslabeniu právnej istoty občanov a ich dôvery v ochranu ich základných ústavných práv zo strany orgánov štátnej moci.

Sťažovateľka poukazuje na to, že súdne konanie je jednou zo záruk zákonnosti a slúži na jej upevňovanie a rozvíjanie.

Okresný súd Martin bol v predmetnej veci bez akýchkoľvek zákonných alebo iných dôvodov absolútne nečinný. Konanie ako celok je poznačené neefektívnosťou súdu. Je zrejmé, že súd zmysluplne nesmeruje ku konečnému meritórnemu rozhodnutiu veci.

... Sťažovateľka sa nachádza v stave dlhodobej právnej neistoty... Sťažovateľka svojím správaním neprispela k doterajšej dĺžke konania pred okresným súdom. Je vecou štátu a organizácie súdov, aby v situácii, keď tomu nebráni žiadna zákonná prekážka, nedochádzalo k zbytočným prietahom v konaní.

Zastávame právny názor, že deklarovanie porušenia základného práva nie je v konkrétnej veci možné považovať za dostatočné a do úvahy prichádza v tomto prípade i priznanie primeraného finančného zadosťučinenia. Na dovŕšenie ochrany práv porušených nečinnosťou všeobecného súdu považujeme za potrebné priznať aj finančné zadosťučinenie.

Nekonanie zo strany súdu v danej veci výrazne zasahuje do rodičovských práv sťažovateľky ako matky maloletých detí. Sťažovateľka podala návrh na zvýšenie výživného, pretože nastala podstatná zmena pomerov od posledného rozhodovania súdu ohľadom vyživovacej povinnosti otca k maloletým deťom. Zvýšené výživné, ktoré je predmetom konania je potrebné na zabezpečenie potrieb maloletých detí. Matka je nútená vzhľadom na zvýšené nevyhnuté výdavky na maloleté deti požičiavať si peniaze, vzhľadom na to, že otec nie je ochotný prispieť dcéram nad rozsah súdom určenej vyživovacej povinnosti určenej rozsudkom Okresného súdu Martin zo dňa 22.10.2013, č. k. 21P/110/2013.

V zmysle zákona o rodine má byť životná úroveň detí a rodičov rovnaká. Zákon pred potreby rodiča stavia potreby dieťaťa. Súd je tiež povinný prihliadnuť aj na osobnú starostlivosť rodiča o dieťa. Táto osobná starostlivosť je postavená na roveň finančným plneniam, pretože matka nezabezpečuje len nákup stravy a ošatenia, ale zabezpečuje aj všetky ostatné potreby a to hygienu, zabezpečenie lekárskej starostlivosti, stravovanie a pod...»

2.1 Vzhľadom na uvedené podstatné skutočnosti sťažovateľka navrhla, aby ústavný súd o jej sťažnosti nálezom takto rozhodol:

„1. Základné právo sťažovateľky [REDAKOVANÉ] na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote zaručené v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Martin v konaní vedenom pod sp. zn. 16P/42/2015 porušené boli.

2. Okresnému súdu Martin prikazuje, aby v konaní vedenom pod sp. zn. 16P/42/2015 konal bez zbytočných prietáhov.

3. [REDAKOVANÉ] priznáva finančné zadost'učinenie v sume 5000 € /v sume päťtisíc eur/, ktoré je Okresný súd Martin povinný vyplatiť mu do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

4. Okresný súd Martin je povinný uhradiť s'ťažovateľke - [REDAKOVANÉ] trovy právneho zastúpenia v sume 312,34 € za 2 úkony právnej pomoci... na účet jej právnej zástupkyňi JUDr. Lucii Čillovej... do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.“

3. Na základe žiadosti ústavného súdu sa k veci písomne vyjadrila predsedníčka okresného súdu listom sp. zn. Spr 9/18 z 1. februára 2018, ktorá popisala chronológiu úkonov vykonaných v danej veci, uviedla vyjadrenia zákonných sudcov v napadnutom konaní a dodala tieto relevantné skutočnosti:

„... Vyjadrenie zákonného sudcu Mgr. Petra Majchera, ktorý sa vo veci sp. zn. 16P/42/2015 stal zákonným sudcom dňa 4.12.2017:

Uvedená právna vec mi bola pridelená Dodatkom č. 10 k Rozvrhu práce na rok 2017 zo dňa 28.11.2017, účinným dňa 04.12.2017.

Skutková a právna zložitosť sporu:

V konaní o zvýšenie výživného sa musí súd zamerať prioritne na zisťovanie zmeny pomerov účastníkov konania. Vo veci boli predkladané a zo strany súdu zisťované zárobkové pomery účastníkov ako i vyčíslenie výdavkov na maloleté deti.

Uvedenie všetkých procesných úkonov od podania návrhu dňa 02.11.2015:

lustrácia súvisiacich spisov dňa 09.11.2015

uznesenie č.k. 161742/2015-19 zo dňa 09.11.2015 o ustanovení kolízneho opatrovníka maloletým deťom

doručovaný návrh, vz. 63 a poučenie 09.11.2015 - spis predložený zákonnej sudkyňi dňa 11.11.2015 spis s určeným termínom pojednávania na deň 23.01.2016 vrátený kancelárii

dňa 11.12.2015 oznámené účastníkom, že bol chybné vytyčený termín, správny má byť 23.02.2016 o 08.30 hod.

z dôvodu náhleho ochorenia zákonnej sudkyne zrušený termín pojednávania

na základe Dodatku č. 3 k Rozvrhu práce na rok 2016 účinného dňa 26.04.2016 z dôvodu dlhodobej PN JUDr. Braškovej bola vec po prerozdelení vecí pridelená Mgr. Eve Marčekovej

dňa 23.05.2016 bola vec predložená zákonnej sudkyňi na vytýčenie termínu pojednávania

na základe Dodatku č. 6 k Rozvrhu práce na rok 2017 účinným dňa 22.06.2017 z dôvodu zániku funkcie sudcu Mgr. Evy Marčekovej bola vec pridelená sudkyňi JUDr. Miroslave Korbašovej

na základe Dodatku č. 10 k Rozvrhu práce na rok 2017 účinným dňa 04.12.2017 (05.12.2017) bola vec pridelená z dôvodu materskej dovolenky sudkyne JUDr. Miroslavy Korbašovej sudcovi Mgr. Petrovi Majcherovi

dňa 12.12.2017 bol vytýčený termín pojednávania na deň 26.01.2018 o 10.00 hod.

na pojednávaní dňa 26.01.2018 bol vyhlásený rozsudok, ktorým súd schválil rodičovskú dohodu o úprave rodičovských práv a povinností k maloletým deťom

dňa 30.01.2018 bol rozsudok expedovaný

v súčasnosti sa čaká na dôjdení doručeníek a vyznačí sa právoplatnosť a vykonateľnosť

Prekážky postupu konania:

Uviesť nedokážem, to je otázka na predchádzajúcich sudcov.

Prieťahy, ktoré podľa názoru súdu spôsobila sťažovateľka:

V priebehu konania neboli zistené prieťahy spôsobené sťažovateľkou.

Prieťahy, ktoré boli spôsobené súdom:

Prieťahy podľa môjho názoru boli spôsobené od pridelenia veci Mgr. Eve Marčekovej dňa 26.04.2016 do pridelenia veci JUDr. Korbašovej 22.06.2017, keďže to bolo obdobie bez akéhokoľvek úkonu.

Záver:

Možno konštatovať že v období od 26.04.2016 do 22.06.2017 došlo k zbytočným prieťahom.

Iné okolnosti:

V súčasnosti je vec skončená, k ďalším prieťahom nedochádza.

Z vyššie uvedeného prehľadu úkonov vyplýva, že v súčasnej dobe vo veci koná štvrtý zákonný sudca, keď predchádzajúci sudcovia buď odišli na materskú dovolenku alebo do starobného dôchodku. Je pochopiteľné, že každý zákonný sudca, ktorý do konania vstúpi, musí si preštudovať celý spisový materiál, oboznámiť sa s výpoveďami účastníkov a určiť ďalší procesný postup.

Vyjadrenie predsedníčky Okresného súdu Martin

Konečné zodpovedanie otázky, či došlo k zbytočným prietahom a tým k porušeniu práv sťažovateľov na spravodlivý a rýchly proces ponechávame na rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky, ktorý zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci pri zohľadňovaní povahy konania, správanie účastníka konania a spôsob, akým súd vo veci postupoval.

Sudcovia Okresného súdu Martin sú dlhodobo značne pracovne vyťažení a v dôsledku toho nie sú schopní konať všetky potrebné úkony urýchlene tak, ako by to zodpovedalo potrebám každého jednotlivého konania a najmä záujmom účastníkov na čo možnom najrýchlejšom rozhodnutí vo veci. V súčasnosti z počtu 16 sudcov je vo výkone 13 sudcov.

Vyslovene súhlasíme s upustením pojednávania vo veci, nakoľko od ústneho pojednávania neočakávame ďalšie objasnenie veci.“

4. Sťažovateľka prostredníctvom svojej právnej zástupkyne už v ústavnej sťažnosti z 13. novembra 2017 oznámila, že „netrvá na verejnom ústnom pojednávaní v jej veci“.

5. Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ich stanoviskami dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

6. Pokiaľ ide o chronológiu úkonov okresného súdu v napadnutom konaní, ktorá je uvedená v bode I.3 tohto nálezu, možno konštatovať, že tieto skutkové okolnosti sa spornými nestali. Rovnaké relevantné skutočnosti zistil aj ústavný súd z obsahu súvisiaceho

spisu, preto pri posudzovaní napadnutého konania z týchto vychádzal, avšak opomenul duplicitné opísanie týchto úkonov.

III.

7. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadostučinenie.

8. Predmetom konania pred ústavným súdom bolo posúdenie, či postupom okresného súdu v konaní „o zvýšenie výživného na *maloleté deti*“ vedenom pod sp. zn. 16 P 42/2015 došlo k porušovaniu základného práva sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru.

9. Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietahov.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná.

Ústavný súd si pri výklade „práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov“ garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o „právo na prejednanie veci

v primeranej lehote“, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03).

10. Ústavný súd vo svojej rozhodovacej činnosti konštantne vychádza z názoru, že účelom práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia štátneho orgánu (napr. II. ÚS 26/95).

11. Judikatúra ústavného súdu sa ustálila v tom, že otázka, či v konkrétnom prípade bolo alebo nebolo porušené právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov garantované v čl. 48 ods. 2 ústavy, sa skúma vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti každého jednotlivého prípadu najmä podľa týchto troch základných kritérií: zložitosť veci, správanie účastníka konania a postup súdu (napr. I. ÚS 41/02). V súlade s judikatúrou ESLP ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (napr. I. ÚS 19/00, I. ÚS 54/02, II. ÚS 32/02). Podľa rovnakých kritérií ústavný súd postupoval aj v danom prípade.

11.1 Ústavný súd predovšetkým konštatuje, že predmetom napadnutého konania je zvýšenie výživného na maloleté deti, t. j. vec, ktorej povaha si vyžaduje osobitnú starostlivosť všeobecného súdu o naplnenie účelu súdneho konania, čo okrem iného znamená, že všeobecný súd má povinnosť organizovať svoj procesný postup tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a skončená a aby sa čo najskôr odstránil stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa naň osoba obrátila so žiadosťou o rozhodnutie (m. m. I. ÚS 145/03, I. ÚS 142/03, I. ÚS 19/00).

11.2 Pokiaľ ide o kritérium zložitosť veci, ústavný súd konštatuje, že dĺžka posudzovaného konania nebola závislá od skutkovej zložitosti veci. Po právnej stránke možno danú vec považovať za štandardnú, nijako sa nevymykajúcu bežnej rozhodovacej činnosti všeobecných súdov.

11.3 Pri hodnotení podľa ďalšieho kritéria, teda správania sťažovateľky v preskúvanom konaní, ústavný súd nezistil žiadnu okolnosť, ktorá by mala byť osobitne

zohľadnená na jej ťarchu pri posudzovaní otázky, či a z akých dôvodov došlo v predmetnom konaní k zbytočným priet'ahom.

11.4 Napokon sa ústavný súd zaoberal postupom okresného súdu v predmetnej veci a konštatuje, že okresný súd bol v posudzovanom konaní nečinný minimálne od 26. apríla 2016 do 22. júna 2017. Uvedená nečinnosť okresného súdu nie je ničím ospravedlniteľná, pretože počas viac ako jedného roka súd nevykonával vo veci úkony, ktoré mali smerovať k odstráneniu právnej neistoty, v ktorej sa sťažovateľka ako navrhovateľka a jej maloleté deti v predmetnej veci počas súdneho konania nachádzali, čo je základným účelom práva zaručeného v citovanom článku ústavy (pozri napr. I. ÚS 41/02). K uvedenej nečinnosti, a teda k zbytočným priet'ahom pritom nedošlo v dôsledku zložitosti veci ani správania účastníkov, ale v dôsledku postupu súdu. Vzhľadom aj na povahu veci (išlo o zvýšenie výživného na maloleté deti) v okolnostiach danej veci nebolo možné prihliadať na tzv. „objektívne okolnosti“, teda na to, že sudcovia okresného súdu „*sú dlhodobo značne pracovne vyťažení*“, na ktoré v danej veci poukázala predsedníčka súdu. Ústavný súd už v podobných súvislostiach viackrát vyslovil (pozri napr. I. ÚS 23/03 a v ňom citovanú predchádzajúcu judikatúru ústavného súdu), že nedostatočné personálne obsadenie súdu a nadmerné množstvo vecí, v ktorých sa musí zabezpečiť súdne konanie, by mohlo len dočasne ospravedlniť vzniknuté priet'ahy, a to len v tom prípade, ak sa pre tento účel prijali včas adekvátne opatrenia. Ústava v čl. 48 ods. 2 zaväzuje predovšetkým súdy ako garantov spravodlivosti, aby prijali príslušné opatrenia umožňujúce prerokovanie veci, a teda vykonanie spravodlivosti, bez zbytočných priet'ahov. I keď nie všetky nástroje na vyriešenie tzv. objektívnych okolností sa nachádzajú v dispozičnej sfére vedenia súdu či konajúceho sudcu, nemožno systémové nedostatky v oblasti výkonu spravodlivosti pripisovať na ťarchu účastníkov súdneho konania a mieru ochrany ich práva zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy oslabiť poukázaním na dlhodobo obmedzené personálne kapacity príslušných súdov (pozri napr. I. ÚS 119/03). Okrem uvedeného ústavný súd opakovane zdôraznil, že pri posudzovaní toho, či bolo porušené právo sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov, posudzoval postup súdu, a nie to, či toto právo bolo porušené činnosťou (nečinnosťou) alebo postupom konkrétneho sudcu vybavujúceho danú vec. Pri

posudzovaní odôvodnenosti sťažnosti preto nebolo možné prihliadnuť na opakované zmeny zákonných sudcov v posudzovanom konaní.

Vzhľadom na všetky uvedené dôvody ústavný súd vyslovil porušenie práva sťažovateľky na prerokovanie predmetnej veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a v čl. 6 ods. 1 dohovoru, tak ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia v bode 1.

12. Pretože okresný súd rozsudkom č. k. 16 P 42/2015-110 z 26. januára 2018 v napadnutom konaní rozhodol, ústavný súd nevyhovel návrhu sťažovateľky podľa § 56 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde, pričom o tomto návrhu rozhodol tak, ako to je uvedené vo výroku tohto nálezu v bode 4.

13. Podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd priznať tomu, koho základné právo alebo sloboda sa porušili, aj primerané finančné zadosťučinenie.

Sťažovateľka požadovala priznať primerané finančné zadosťučinenie vo výške 5 000 € najmä s odôvodnením: *„Sťažovateľka má pocit obrovskej frustrácie, pomalým a neefektívnym konaním súdu v predmetnom konaní. Stratená viera v spravodlivosť je spôsobená postupom súdu.“*

Vzhľadom na okolnosti danej veci ústavný súd dospel k názoru, že len konštatovanie porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nie je dostatočným zadosťučinením pre sťažovateľku. Ústavný súd preto uznal za odôvodnené priznať jej aj finančné zadosťučinenie podľa citovaného ustanovenia zákona o ústavnom súde, ktoré podľa zásad spravodlivosti s prihliadnutím na všetky okolnosti zisteného porušenia práv sťažovateľky, vzhľadom aj na povahu veci (zvýšenie výživného na maloleté deti) považuje za primerané vo výške 1 000 €. Ústavný súd pritom prihliadol aj na skutočnosť, že vec bola medzičasom schválenou rodičovskou dohodou ukončená.

Podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

Z uvedených dôvodov ústavný súd rozhodol tak, ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia v bode 2.

14. Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy.

Sťažovateľke vznikli trovy konania z dôvodu právneho zastúpenia advokátkou za dva úkony právnej služby (prevzatie a príprava zastúpenia a podanie sťažnosti z 13. novembra 2017). Za dva úkony vykonané v roku 2017 patrí odmena v sume dvakrát po 147,33 € a režijný paušál v sume dvakrát po 8,84 € (v zmysle § 1 ods. 3 a § 11 ods. 2 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov), preto trovy právneho zastúpenia sťažovateľky predstavujú celkove sumu 312,34 €.

Vzhľadom na uvedené ústavný súd o uplatnených trovách konania sťažovateľky rozhodol tak, ako to je uvedené v bode 3 výroku tohto rozhodnutia.

15. Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok, treba pod „právoplatnosťou rozhodnutia“ uvedenou vo výroku tohto rozhodnutia rozumieť jeho doručenie účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 12. apríla 2018